

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Самоосвітня і просвітницька діяльність в системі закладів дошкільної освіти»

Ступінь вищої освіти	Магістр
Освітньо-професійна програма	Дошкільна освіта
Факультет	Педагогічний
Кафедра	Загальної педагогіки та дошкільної освіти
Семестр	1
Кількість кредитів	3
Мова викладання	українська

Викладач	Доктор педагогічних наук, проф. Марчук О. О.
Контактна інформація	oxanna442@ukr.net

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	<p>У процесі вивчення дисципліни здійснюється забезпечення знань майбутніх фахівців в галузі педагогіки. Під час опрацювання навчального матеріалу студенти знайомляться із особливостями самоосвітньої роботи та просвітницької діяльності вихователя закладу дошкільної освіти. Вивчення дисципліни передбачає ознайомлення з метою та завданнями дисципліни; ознайомлення майбутніх вихователів з особливостями підвищення власного педагогічного рівня в процесі самоосвіти та шляхами здійснення співпраці із родинами вихованців.</p> <p>Практичні заняття курсу відбуваються у формі обговорення актуальних проблем дошкільної освіти та підготовки педагогічних кадрів.</p>
Мета та цілі	<p>Мета: надати студентам цілісне уявлення про самоосвітню та просвітницьку діяльність вихователя в ЗДО.</p> <p>Завдання: ознайомити майбутніх вихователів з метою та завданнями дисципліни «Самоосвітня та просвітницька в системі закладів дошкільної освіти»; дослідити сутність поняття самоосвітньої діяльності вихователя ЗДО в контексті «Професійного стандарту»; охарактеризувати види, форми, методи самоосвіти вихователя; визначити специфіку організації самоосвітньої діяльності вихователя ЗДО; проаналізувати формування і реалізація плану самоосвіти вихователя та його роботу над індивідуальною темою; вивчити застосування інтерактивних форми роботи в процесі самоосвітньої діяльності; дати характеристику просвітницької діяльності вихователя; представити шляхи здійснення просвітницької діяльності вихователя серед батьків та громадськості.</p>
Компетентності	<p>Під час лекційних та практичних занять, самостійної роботи та науково-дослідної роботи з навчальної дисципліни студенти набувають таких програмних компетентностей:</p> <p>Загальні компетентності :</p> <p>КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>КЗ-6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.</p> <p>Фахові компетентності :</p> <p>КС-6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості.</p>

	<p>КС-7. Здатність до організації співпраці закладу дошкільної освіти з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців до партнерства з батьками.</p> <p>КС-9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.</p> <p>КС-10. Здатність до планування і здійснення освітньо-виховної діяльності з метою виховання дітей дошкільного віку на ідеях гуманізму, миру та взаєморозуміння.</p>
<p>Результати навчання</p>	<p>Результати навчання за дисципліною. Опанування дисципліною забезпечить наступні результати, зокрема, здатність:</p> <p>ПР 01 Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні.</p> <p>ПР 03 Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проєктів.</p> <p>ПР 08 Виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень.</p> <p>ПР 13 Планувати і здійснювати систему освітньо-виховних заходів щодо виховання дітей дошкільного віку на ідеях гуманізму, миру та взаєморозуміння.</p>
<p>Soft skills: соціально-психологічні аспекти професійної компетентності, що відповідають заявленим цілям програми</p>	<p>Здатність до міжособистісної взаємодії. Здатність до аналізу педагогічних ситуацій. Здатність до аналізу освітніх програм, освітньої документації, підручників та посібників. Здатність правильно обирати навчальні дидактичні матеріали із врахуванням психологічних особливостей дітей та інших учасників освітнього процесу. Здатність до виявлення психологічних особливостей дітей та інших учасників освітнього процесу та підбору відповідних методів, форм та прийомів виховання. Здатність до роботи в групах над виконанням певних завдань.</p>
<p>Пререквізити</p>	<p>Базові знання з дисциплін: «Аксіологія педагогічної освіти», «Організація співпраці ЗДО з соціальними інституціями та батьками», «Методична робота в ЗДО».</p>

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
Змістовий модуль 1		
Тема 1. Самоосвіта вихователя ЗДО як необхідна умова саморозвитку педагога	Сутність поняття самоосвітньої діяльності вихователя ЗДО. Мета та завдання самоосвіти вихователя ЗДО. Професійний саморозвиток вихователя ЗДО як педагогічна проблема. Самоосвіта вихователя в контексті «Професійного стандарту: «Вихователь закладу дошкільної освіти».	Тести, питання, написати причини, чому вихователю необхідно постійно займатися самоосвітою.
Тема 2. Види, форми, методи самоосвіти вихователя	Основні вимоги до самоосвіти вихователя. Характеристика основних видів та форм самоосвіти вихователя. Стимулювання діяльності творчого вихователя до саморозвитку. Зони найближчого розвитку педагога ЗДО. Основні стратегії професійного саморозвитку вихователя.	Тести. Питання. Охарактеризувати специфіку стимулювання вихователя

		до самоосвіти.
Тема 3. Організація самоосвітньої діяльності вихователя ЗДО	Характеристика основних етапів самостійної роботи вихователя ЗДО. Принципи самоосвітньої діяльності вихователя. Алгоритм самостійної роботи вихователя ЗДО. Роль керівництва ЗДО в організації самостійної роботи вихователів. Використання науково-методичної літератури в самоосвіті вихователя.	Питання, Тести, написати, з якими труднощами стикається вихователь при виборі теми та як їх подолати. Написати 5-8 тем самоосвіти.
Тема 4. Формування і реалізація плану самоосвіти вихователя ЗДО. Робота над індивідуальною темою	Вибір теми для самоосвіти. Робота над індивідуальною темою вихователя. Представлення результатів самоосвіти вихователя. Налагодження тісної співпраці вихователя із дошкільниками та їх батьками в процесі самоосвіти. Індивідуальні форми роботи із вихователями ЗДО. Використання здобутків самоосвіти в процесі атестації вихователів. Основні сучасні методи саморегулювання освітньої діяльності вихователя. Здійснення корекції в самоосвітній діяльності вихователя.	Тести, практичні завдання. Як ви розумієте поняття «здійснення корекції в самоосвітній діяльності»
Тема 5. Особливості просвітницької діяльності викладача дошкільного закладу	5. Поняття просвітницької діяльності. Мета просвітницької діяльності вихователя. Робота вихователя із батьками та громадськістю. Робота вихователя із з неблагополучними сім'ями. Роль вихователя у громадянському вихованні дошкільників. Співпраця вихователя із освітньо-культурними установами. Організація просвітницької роботи вихователя в соціальних мережах.	Практичні завдання, Тести. Напишіть повідомлення про особливості неблагополучних сімей, як вихователь може вплинути на виховання дітей в таких родинах.

ЛІТЕРАТУРА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Рекомендована література

Базова

1. Marchuk Oksana, Melnychuk Lilia, Krasovska Olga, Shkabarina Margarita. Professional training of the future teachers of primary school for the innovative activity. *Scientific foundations of modern pedagogy: collective monograph* / Bets I., Bets Yu., Filippov M., etc. International Science Group. – Boston : PrimediaeLaunch, 2020. P. 113-125.
2. Алпатова В. В. Психологічний супровід саморозвитку професійних здібностей у педагогів. *Шкільному психологу. Усе для роботи*. 2012. № 11. С. 2-5.
3. Баржадзе Р. В. Теоретико-методологічні засади феномену самоосвітньої діяльності в психолого-педагогічних дослідженнях *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. Глухів, 2021. № 1 (45). С. 41–47.
4. Бєлікова Ю. А. Наукова категорія «професійний саморозвиток»: аспекти аналізу в історичній ретроспективі. *Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки*. 2013. № 3. С. 15-19.
5. Вайніленко Т. В. Основи професійного самовдосконалення педагога: методичні рекомендації. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2005. 250 с.
6. Вієвська М. Г. Мотивація професійного саморозвитку у реалізації стратегії формування управлінських компетенцій. *Вища школа*. 2010. № 3. С. 89-104.
7. **Власова А. М.**, Н. В. Краснокутська. Інноваційний менеджмент: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. К.: КНЕУ, 1997. 92 с.
8. **Дичківська І.М.** Інноваційні педагогічні технології: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. К., 2004. 176 с.
9. Замулко О. І. Психолого-педагогічний супровід самоосвітньої діяльності вчителів : навчально-методичний посібник. Черкаси : КНЗ «ЧОІПОПП ЧОР». 2017. 93 с.
10. Зязюн Л. І. Теоретичні засади розвитку та саморозвитку особистості в освітній системі Франції : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Л. І. Зязюн. К.; 2008. 445 с.
11. Інновації в дошкільлі. Програми, технології, проекти, ідеї, досвід: Посібник на допомогу дошк. працівникам/ Авт.-упор.: Л.В. Калуська, М.В. Отрощенко. Тернопіль, 2013.
12. Інноваційна практика в роботі вихователя ДНЗ: Методичний посібник. К.: "Шкільний світ", 2010. 128с.
13. Інноваційні технології в дошкільній освіті: Збірник наукових статей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Переяслав-Хмельницький, 28–29 березня 2019 р. / за заг. ред. Л. О. Калмикової, Н. В. Гавриш. Переяслав-Хмельницький. ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». 2019. 180 с.
14. Килівник А. М. Формування культури самоорганізації майбутніх учителів початкових класів у процесі професійної підготовки : дис. ... канд. пед наук : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / А. М. Килівник. – Хмельницький. 2015. 277 с.
15. Кошель В. М., Юрченко Н. В. Використання інноваційних технологій для самовдосконалення майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в професійній діяльності. Чернігів: ТОВ «Чернігівська картонажнополіграфічна фабрика», 2019. 150 с.
16. Кравченко Г. Ю., Н.Ф. Кугуєнко. Порадник керівника ДНЗ: теоретичні основи управлінської підготовки; практичні аспекти управління; річний план роботи завідувача; зразки необхідних документів. Х.: Ранок, 2015. 192 с.
17. Кравченко Г.Ю. Метод проектів у розвитку якості дошкільної освіти для всіх вікових груп/ Упоряд.: Г.Ю. Кравченко, Н.Ф. Кугуєнко. Х., 2013. 176 с.
18. Краснокутська Н. В. Інноваційний менеджмент: Навч. посібник/ М-во освіти і науки України; КНЕУ. К.: КНЕУ, 2003. 504 с.
19. Крутій К.Л. Сучасне заняття в дошкільному навчальному закладі: традиції чи інновації?: Монографія. Запоріжжя: "ЛІРС" ЛТД, 2009. 176 с.
20. Кузьмінський А.І., Омеляненко В. Л. Педагогіка родинного виховання: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. К.: Знання, 2006. 324с.
21. Лохвицька Л.В., Андрющенко Т. К. До здоров'я дітей - через освіту дорослих: технологія взаємодії дошкільних навчальних закладів з родинами: навчально-метод. посібник для студ. вищ. навч. закладів. Тернопіль: "Мандрівець", 2014. 176 с.
22. Марчук О. О., Абраменко Ю. Р. Сучасні напрями просвітницької діяльності вихователя серед батьків та громадськості Наукові та освітні трансформації в сучасному світі: збірник матеріалів Всеукраїнської міждисциплінарної науково-практичної конференції (м. Чернігів, 15 липня 2021 року) / Науково-освітній інноваційний центр суспільних трансформацій, м. Чернігів. Суми: ТОВ НВП «Росток А.В.Т.». 2021. С. 257-258.
23. Марчук О. О., Даценюк М. С., Рубей В. М. Шляхи підвищення інформаційної культури вихователя в процесі самоосвіти: Актуальні проблеми підготовки творчого педагога в контексті нового Базового компоненту дошкільної освіти", збірник матеріалів конференції, 26 травня 2021, ПВНЗ МЕНУ. Рівне, 2021.
24. Марчук О. О., Ткачук К. О. Використання інноваційних методик роботи з батьками в закладах дошкільної освіти. Збірник тез виступів учасників II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми

реформування дошкільної та початкової освіти України у контексті євроінтеграційних процесів» (10 грудня, 2019 р.). Рівне, 2019. С. 133–136.

25. Мельничук Л.Б. Інноваційні моделі навчання і виховання молодших школярів: Курс лекцій: Навч. посібник для студ. пед. фак. напряму 6.010102 "Початкова освіта"/ М-во освіти і науки України; МЕНУ ім. акад. С. Дем'янчука. Рівне, 2015. 40 с.

26. Москальова Я. Ю. Педагогічні умови саморозвитку майбутнього вчителя у процесі професійної підготовки. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2014. Вип. 38. С. 243-249.

27. Освітні інновації у вищих навчальних закладах України: Каталог. К.: Стилос, 2003.- 336 с.

28. Петрова І. Л. Інноваційна діяльність: стимули та перешкоди: Монографія/ І.Л.Петрова, Т.І.Шпильова, Н.П.Сисоліна. К.: Дорадо, 2010. 320с.

29. Розіна Н. В. Досвід професійного саморозвитку молодого педагога : матеріали науково-практичної інтернет-конференції. Черкаси : Вид-во ОПОПП. 2014. 106 с.

30. Рудік О.А. Інноваційні технології в ДНЗ: Посібник/ О.А. Рудік, В.С. Березюк. Х., 2017. 224 с.

31. Федорович А. Творчість вихователя як чинник ефективності навчально-виховного процесу в дошкільному навчальному закладі. Молодь і ринок. 2016. № 10. С. 128–129.

Допоміжна.

32. Вознюк О. В. Нова парадигма моделювання та розвитку історико-педагогічного процесу : монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 550 с.

33. Гандабура О. В. Педагогічні засади професійного саморозвитку майбутніх учителів початкових класів : навч. посіб. Хмельницький : Вид-во ХГПА, 2013. –99 с.

34. Гомонюк О. М. Особистісний аспект діяльності майбутнього педагога – спосіб його саморозвитку та самореалізації *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького. Серія педагогічні науки*. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2016. №4 (6). С. 52-62.

35. Дереза І. С. Взаємозв'язок навчання і самоосвітньої діяльності в професійному саморозвитку студентів. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти*. 2014. Вип. 8. С. 124-127.

36. Ковальчук В. А. Професійний саморозвиток майбутнього фахівця: монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 204 с.

37. Кузікова С. Б. Психологія саморозвитку : навч. посіб. Суми : МакДен, 2011. 149 с.

38. Лозовой В. О., Сідак Л. М. Саморозвиток особистості у філософській рефлексії та соціальній практиці. Монографія. Х.: Право, 2006. 256 с.

39. Марчук О. О., Мельничук Л. Б., Шкабаріна М. А. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до роботи з дітьми у різновіковій групі. *Нова педагогічна думка*. 2021. № 1 (105). С. 115-119.

40. Пехота О. М. Педагогіка саморозвитку у вузі. *Актуальні проблеми вдосконалення сучасної вузівської освіти : наук.-метод. зб. за матер. семінару «Дні слов'янської писемності, освіти та культури»*. Миколаїв, 2000. С. 52-54

Електронні ресурси

41. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція)URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/tizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf

42. Гончаренко А.М. Самоосвіта сучасного педагога дошкільного навчального закладу URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/3812/1/I_Goncharenko_konf_IPPO.pdf (дата звернення 10.08.2022)

43. Інформальна освіта (самоосвіта) педагогів ЗДО: основні поради зі щоденника вихователя-методиста URL:<http://leleka.rv.ua/informal-na-osvita-samoosvita-pedagogiv-zdo-osnovni-zamitky-do-shchodennika-vihovatelya-metodysta.html>(дата звернення 17.08.2022).

44. Консультація для вихователів дошкільного навчального закладу за темою: «Самоосвітня діяльність педагогів» URL: <http://veselka21.org.ua/advice/50.html/> (дата звернення 21.08.2022)

45. Косенко Ю. М. Педагогічна творчість вихователя дошкільного дошкільного закладу: основні напрями прояву. URL: <https://pedagogy.bdpu.org/wp-content/uploads/2017/12/38-1.pdf>. (дата звернення 23.08.2022)

46. Особливості просвітницької роботи вихователя з батьками випускників дошкільного навчального закладу URL:<https://www.referat911.ru/Pedagogika/osoblivost-prosvitnicko-roboti-vihovatelya-z/167800-2237139-place3.html>(дата звернення 20.08.2022).

47. Програми розвитку дітей дошкільного віку URL : <https://osvita.city/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej-doshkilnogo-vidu> (дата звернення 23.07.2022).

48. Професійний стандарт «Вихователь закладу дошкільної освіти» URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadskeobgovorennya/2021/07/01/Proyekt.prof.stand.Vykhov.ZDO.01.07.pdf>. (дата звернення 23.08.2022)

49. Самоосвіта педагогів ЗДО: методичний супровід. Електронний навчально-методичний посібникURL: <https://vseosvita.ua/library/samoosvita-pedagogiv-zdo-metodicnij-suprovid-elektronnij-navchalno-metodicnij-posibnik-285711.html> (дата звернення 22.08.2022)

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перекладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (теми 1-5)	60
Підсумковий контроль	40
Разом	100

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни